

Utvärdering av salmonellabekämpning

Kvalitetsdeklaration

Innehåll

0	INLEDNING	502
1	STATISTIKENS INNEHÅLL	502
1.1	Statistiska målstorheter.....	502
1.1.1	Undersökningsenhet och population	502
1.1.2	Variabler.....	502
1.1.3	Statistiska mått	502
1.1.4	Redovisningsgrupper	503
1.2	Referenstider	503
1.3	Fullständighet.....	503
2	STATISTIKENS TILLFÖRLITLIGHET	503
2.1	Tillförlitlighet totalt	503
2.2	Osäkerhetskällor	503
2.2.1	Urval och skattningsförfarande	503
2.2.2	Ramtäckning.....	504
2.2.3	Mätning.....	504
2.2.4	Svarsbortfall.....	505
2.2.5	Bearbetning.....	506
2.2.6	Modellantaganden.....	506
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	506
3	STATISTIKENS AKTUALITET	507
3.1	Frekvens.....	507
3.2	Framställningstid.....	507
3.3	Punktlighet	507
4	JÄMFÖRBARHET OCH SAMANVÄNDBARHET	507
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	507
4.2	Jämförbarhet mellan grupper.....	507

4.3	Sam användbarhet med annan statistik.....	507
5	TILLGÄNGLIGHET OCH FÖRSTÅELIGHET.....	508
5.1	Spridningsformer	508
5.2	Presentation.....	508
5.3	Dokumentation.....	508
5.4	Upplysningstjänster.....	508
Bilaga 1	Enkät om salmonellabekämpning.....	11

0 INLEDNING

Jordbruksdepartementet har tillsatt Djursmittsutredningen för att se över samhällets insatser för att kontrollera och bekämpa smittsamma djursjukdomar. Djursmittsutredningen har bedömt det som mycket angeläget att få en uppfattning om hur samhällets insatser uppfattas och bedöms av dem som är direkt berörda, nämligen djurägarna. Med utgångspunkt i detta har Djursmittsutredningen gett Statisticon AB i uppdrag att genomföra en enkätundersökning om erfarenheter av samhällets insatser vid salmonellautbrott. Undersökningarna omfattar 182 djurägare som har erfarenhet av att bekämpa salmonella.

1 STATISTIKENS INNEHÅLL

1.1 Statistiska målstorheter

Målstorheterna i undersökningen baseras på frågeblanketterna. Se vidare avsnitt 1.1.2 Variabler.

1.1.1 Undersökningsenhet och population

Undersökningsenheter utgörs av individer (djurägare). Populationen är samtliga djurägare som fått utbetalningar från Jordbruksverket för salmonellabekämpning under åren 2000-2007.

1.1.2 Variabler

Den fullständiga enkäten återfinns i bilaga 1.

1.1.3 Statistiska mått

De statistiska mått som används är andelar och frekvensfördelningar.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Resultaten från enkäten redovisas som en rikstotal samt uppdelat efter region samt djurslag.

1.2 Referenstider

I enkätundersökningen mäts i första hand förhållandena vid tidpunkten för salmonellautbrottet, men ett fåtal frågor avser även nuvarande förhållanden.

1.3 Fullständighet

Undersökningen ingår inte i något statistiksystem utan är en enskild undersökning.

2 STATISTIKENS TILLFÖRLITLIGHET

2.1 Tillförlitlighet totalt

En undersöknings resultat är behäftade med en viss osäkerhet på grund av olika osäkerhetskällor som uppstår i undersökningen. Osäkerhet uppstår genom felaktigheter i urvalsramen (täckningsfel), genom att svar saknas från undersökningsenheter (bortfallsfel), att frågor och svar kan ha missuppfattats vilket leder till felklassificeringar (mätfel) samt fel vid dataregistreringen (bearbetningsfel). Om endast ett urval undersöks uppstår dessutom urvalsfel. I nedanstående avsnitt redogörs för omfattning och betydelse av olika osäkerhetskällor i denna undersökning.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval och skattningsförfarande

Enkätundersökningen är en totalundersökning. Mottagare av enkäten var djurägare som fått som fått utbetalningar från Jordbruksverket för salmonellabekämpning under åren 2000-2007. Uppgifter om utbetalningar och djurägare har hämtats från Jordbruksverket. Då svars-

andelen är hög (ca 82 procent) har ingen bortfallskompensation gjorts.

2.2.2 Ramtäckning

Med osäkerhetskällan ramtäckning avses att den urvalsram som används antingen saknar objekt som ingår i populationen (s.k. undertäckning) eller innehåller objekt som inte ingår i målpopulationen (s.k. övertäckning). Urvalsramen utgörs av Jordbruksverkets registrering av utbetalningsärenden för djurägare som fått ersättning för salmonellabekämpningen mellan åren 2000-2007. Över- och undertäckningen antas vara mycket liten.

2.2.3 Mätning

Uppgiftslämnare

Enkäten ställdes direkt till den enskilde djurägaren, som i huvudsak ordnat sitt företag som antingen aktieföretag eller enskild firma.

Datainsamling

Datainsamlingen har genomförts från och med mitten av november år 2008 till och med slutet av januari år 2009, se tabell 1. Datainsamlingen har skett i form av en postenkät. Enkäten sändes till respondentens företagsadress. Innan datainsamlingen genomfördes kontrollerades och uppdaterades adresserna gentemot SPAR-registret.

Huvudutskicket gjordes i mitten av november och omfattade missiv och pappersenkät. Den första påminnelsen omfattar endast ett påminnelsebrev medan det i den andra påminnelsen ingår såväl brev som en enkät. Efter brevpåminnelserna genomfördes telefonpåminnelser till ett urval av respondenterna. Telefonpåminnelser gjordes till de sammanlagt 36 respondenterna i Kalmar, Skåne, Södermanland, Östergötland och Västra Götalands län som ännu inte besvarat enkäten. Av dessa var det 8 respondenter som inte nåddes via telefonpåminnelsen, 20 respondenter som skulle försöka att svara på enkäten så snart som möjligt och 8 respondenter som meddelade att de inte ville svara på enkäten. Bland annat uppgavs att man inte tänker svara på enkäten på grund av sjukdom, tidsbrist

respektive att händelsen varit så känslomässigt jobbig att man inte vill återkalla det. Utsändning, insamling och registrering av inkomna svar har gjorts av Statisticon.

Tabell 1 Fältarbetsperiod

Aktivitet	Datum
Utsändning av enkäter	13 november 2008
Påminnelsebrev 1	26 november 2008
Påminnelsebrev 2 + ny enkät	4 december 2008
Telefonpåminnelse	16–22 januari 2009
Datainsamlingen avslutas	30 januari 2009

Mätfel

Med mätfel avses fel som kan ha uppstått genom att frågor och svar missuppfattats av den svarande. Vid utformande av enkäten diskuterades upplägget med Djursmittsutredningen som testade frågorna på ett antal referenspersoner. Det partiella bortfallet i undersökningen är litet, vilket kan tolkas som att frågorna fungerat som avsett i enkäten.

2.2.4 Svartsbortfall

144 av de 182 djurägarna i populationen har besvarat enkäten, vilket motsvarar en svarsandel på 82 procent.

Tabell 2 Resultat av datainsamlingen

	Urval	Övertäckning**	Summa målgruppsaktuella	Bortfall+ okänd status*	Svar	Svarsandel ¹⁾
Totalt	182	6	176	32	144	82 %
Skåne län	49	2	47	4	43	91 %
Kalmar län	21	0	21	4	17	81 %
Västra Götaland	31	1	30	10	20	67 %
Östergötland	19	1	18	7	11	61 %
Övriga län	62	2	60	7	53	88 %
Nötdjur	56	2	54	15	39	72 %
Svin	68	1	67	8	59	88 %
Fjäderfä	40	1	39	5	34	87 %
Övrigt	18	2	16	4	12	75 %

* Bortfall utgörs av de djurägare som hört av sig och meddelat att de inte avser besvara enkäten, okänd status är de som ej svarat eller hört av sig.

** Övertäckning är djurägare som hört av sig och meddelat att de ej haft någon salmonellasmitta.

1) Detta svarsandelsmått motsvarar måttet SA_1 (ovägt) = $\frac{n_s}{n_s + n_b + n_c}$ i skriften

"Standard för bortfallsberäkning" framtagna av Statistikersamfundets surveysektion 2005.

2.2.5 Bearbetning

Utöver enkätdata har inga andra uppgifter påförts respondenterna. Däremot har bearbetningar av information från ramen genomförts för att skapa redovisningsgrupper i form av län och djurslag.

2.2.6 Modellantaganden

—

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Inga osäkerhetsmått redovisas.

3 STATISTIKENS AKTUALITET

3.1 Frekvens

Undersökningen är av engångskaraktär och är ej återkommande.

3.2 Framställningstid

Datainsamlingen för påbörjades i vecka 46 år 2008. Resultattabeller levererades i vecka 6 år 2009.

3.3 Punktlighet

Resultattabeller från undersökningen levererades enligt överenskommelse under vecka 6 år 2009.

4 JÄMFÖRBARHET OCH SAMANVÄNDBARHET

4.1 Jämförbarhet över tiden

Undersökningen är av engångskaraktär varför jämförbarhet över tiden ej är aktuellt i detta fall.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Tabellverket bygger endast på data som samlas in i denna enkätundersökning, d.v.s. det finns inga andra källor eller mätningar för den presenterade statistiken vilka kunde haft annorlunda definitioner. I det avseendet är statistiken enhetlig i sin definition.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

–

5 TILLGÄNGLIGHET OCH FÖRSTÅELIGHET

5.1 Spridningsformer

Resultaten från undersökningen sprids via Djursmittsutredningens publikationer.

5.2 Presentation

Presentationen av resultaten framgår av tabellerna. Presentationen av kvalitetsdeklarationen framgår av detta dokument.

5.3 Dokumentation

Dokumentationen av resultaten och genomförande av undersökningen framgår av denna rapport.

5.4 Upplýsningstjänster

Frågor rörande undersökningens genomförande kan ställas till Jonas Hammarlund (08-405 25 84, jonas.hammarlund@agriculture.ministry.se) på Djursmittsutredningen. Frågor rörande tabellverket och kvalitetsdeklarationen kan ställas till Åsa Greijer (08-402 29 18, asa.greijer@statisticon.se) på Statisticon AB.

Bilaga 1**Enkät om salmonellabekämpning**

Enkätfrågorna refererar till salmonellautbrottet år 200X

1. Vilken produktion drabbades av salmonellautbrottet?

- Nokott
- Mjölkcor
- Svin
- Kyckling
- Ägg
- Får
- Häst
- Fjäderfå, övrigt
- Övrigt, ange _____

2. Uppskatta storleken på besättningen för den/de drabbade produktionen.

_____ djur

3. Hur upptäcktes att djuren hade salmonella?

- Jag eller någon på gården (anställd eller familjemedlem) upptäckte att djuren blev sjuka
Djuren var symptomfria men salmonellan upptäcktes...
- ... vid planerad kontroll inom något särskilt program, t.ex. salmonellakontrollprogram
- ... vid annan rutinkontroll av veterinär
- ... i samband med slakt
- ... på mejeriet
- ... efter smittspårning (t.ex. kontakter med smittad besättning)
- ... på annat sätt _____
- Vet ej

4. Enligt din uppfattning, hur mycket arbete ägnade myndigheterna åt följande insatser?

	För lite	Lagom	För mycket	Vet ej/ ej relevant
a) Fatta spårbeslut	☐	☐	☐	☐
b) Göra smittspårning	☐	☐	☐	☐
c) Göra saneringsplan	☐	☐	☐	☐
d) Häva spär	☐	☐	☐	☐
e) Ersättningsfrågor	☐	☐	☐	☐

Bilaga 1

5. Om du tyckte att myndigheterna lade ned för lite eller för mycket arbete på någon av insatserna, förklara gärna.

---

6. Fick du den information från ansvariga myndigheter som du behövde?

Information om...	Ja	Nej	Vet ej/
a) ... vad spårbeslut innebär för företaget	☐	☐	☐
b) ... vad spårbeslut innebär för mig och familjen	☐	☐	☐
c) ... att göra smittspåring	☐	☐	☐
d) ... att göra saneringsplan	☐	☐	☐
e) ... förutsättningarna för att häva spår	☐	☐	☐
f) ... ersättningsregler	☐	☐	☐

7. Om du inte tycker att du fick den informationen från ansvariga myndigheter som du behövde, förklara gärna.

---

8. Hur uppfattade du omfattningen av de kontakter du hade med myndigheterna?

- För många
- Tillräckligt många
- För få
- Vet ej/ingen uppfattning

9. Vem/vilka aktörer hade du kontakt med i ärendet?

- Jordbruksverket
- Länsstyrelsen
- Utredande veterinär
- Distriktsveterinär
- Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA)
- Annan _____
- Vet ej

Bilaga 1

10. Hur uppfattade du dessa aktörers insatser i samband med salmonellautbrottet?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåligt	Ganska dåligt	Mycket dåligt	Vet ej/ ej relevant
a) Jordbruksverket	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Länsstyrelsen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Utredande veterinär	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Distriktsveterinär	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Annan _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. Beskriv gärna om det är några av ovanstående aktörernas insatser som fungerade särskilt bra eller dåligt?

---

12. Hur uppfattade du samarbetet mellan dig och olika aktörer i samband med salmonellautbrottet?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåligt	Ganska dåligt	Mycket dåligt	Vet ej/ ej relevant
a) Jordbruksverket	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Länsstyrelsen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Utredande veterinär	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Distriktsveterinär	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Annan _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐

13. Hade du en särskild kontaktperson i samband med salmonellautbrottet?

Ja

Nej, jag hade kontakt med 2-4 personer

Nej, jag hade kontakt med 5-9 personer

Nej, jag hade kontakt med fler än 10 personer

Bilaga 1

14. I vilken utsträckning anser du att ansvariga myndigheter (el. motsv.) tog hänsyn till dina synpunkter i samband med salmonellautbrottet?

	Helt	I viss utsträckning	I liten utsträckning	Inte alls	Vet ej/ ej relevant
a) Jordbruksverket	☐	☐	☐	☐	☐
b) Länsstyrelsen	☐	☐	☐	☐	☐
c) Utredande veterinär	☐	☐	☐	☐	☐
d) Distriktsveterinär	☐	☐	☐	☐	☐
e) Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA)	☐	☐	☐	☐	☐
f) Annan _____	☐	☐	☐	☐	☐

15. Om du anser att ansvariga myndigheter (el. motsv.) inte tog hänsyn till dina synpunkter, beskriv gärna.

---

16. Hade du kontakt med någon/några av följande organisationer i samband med salmonellautbrottet?

- Svenska djurhälsovården (Djurhälsan)
- Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)
- Svensk Mjök
- Svensk Fågel
- Svenska Ägg
- Annan, ange _____
- Nej

Bilaga 1

17. Vilka resultat om smittans ursprung framkom vid smittspårningen?

- Inköpt foder
- Eget foder
- Skadedjurfåglar
- Inköp av djur
- Otillräckliga rutiner för tvätt, städning och underhåll
- Förorenat vatten
- Gödsel
- Bete
- Transporter
- Annat, ange _____
- Ingen källa kunde hittas --> Fortsätt till fråga 20
- Vet ej/minns ej --> Fortsätt till fråga 20

18. Stämmer resultaten från smittspårningen med din uppfattning?

- Ja --> Fortsätt till fråga 20
- Nej

19. Om det var något i resultatet av smittspårningen som inte stämde överens med din uppfattning, beskriv gärna.

---

20. Vilken/vilka åtgärder föreslogs i saneringsplanen?

- Städning
- Högtrycksvätt och desinficering
- Reparationer och underhåll
- Omfattande/genomgripande förbättringsåtgärder
- Riva/bygga nytt
- Annat, ange _____
- Inga åtgärder --> Fortsätt till fråga 30

Bilaga 1

21. Vem var den drivande kraften bakom respektive åtgärd?						
	Jordbruks- verket	Läns- styrelsen	Ansvärg vetarinar	Jag själv	Annan	Ej aktuellt
Städning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Högtrycksvätt och desinficering	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Reparationer och underhåll	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Omfattande/genomgripande förbättringsåtgärder	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rivalbygga nytt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Annat _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐

22. Om det var någon eller några av åtgärderna som inte stämde överens med din uppfattning, beskriv gärna.

---

23. Vem/vilka genomförde saneringsåtgärderna?

Jag själv

Saneringsföretag

Byggföretag

Städ företag

Annan _____

Inga åtgärder vidtogs → Fortsätt till fråga 26

24. Vidtog du några åtgärder utöver de som föreslogs i saneringsplanen för att förebygga framtida sjukdomsutbrott?

Ja

Nej

25. Om du vidtog några åtgärder ange gärna vilka.

---

26. Deltog du i något salmonellakontrollprogram vid tiden för utbrottet?

Ja

Nej

Bilaga 1

27. Deltar du i något salmonellakontrollprogram idag?

- Ja
 Nej
 Ej relevant, bedriver inte djurhållning idag

28. Har ditt förtroende för myndigheternas smittskyddsarbete påverkats av salmonellautbrottet?

- Förtroendet har försämrats
 Förtroendet har förbättrats
 Förtroendet är oförändrat

29. Om förtroendet förändrats på något sätt beskriv gärna hur.

---

30. Har du förändrat något av följande efter salmonellautbrottet?

- Besöksrutiner
 Inköp av foder
 Foderhantering
 Inköp av djur
 Skadedjursbekämpning
 Rutiner för t.ex. stallvätt, städning, klädbyten, stöveltvätt och underhåll
 Annat _____
 Inga förändringar

31. Övriga kommentarer

Tack för din medverkan!